

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A DEBRECZENI BALOLDALI PÁRT KOZLÓNYA.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj:
 Ötásbados postacímért 5 kr.
 Nagyobb terjedelmű, mint azelőtt több
 isbeli hirdetések, alkú szerint a leg-
 olcsóbb árért:
 Bélyegdíj: minden beiktatásért külön
 30 kr.
 „Nyilt-tér”-en megjelenő közlemény 30-
 asbados sorra 15 kr.
 Nérvagy börtönellenlők beiktatott ké-
 riratok nem vétettek tekintetbe. — Ugy
 szintén kérsiratok sem adnak vissza.

Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve:
 Egy évre 10 frt — kr. 1/2 évre 2 frt 50 kr.
 Fél évre 5 —, Egyévi szám 10 —
 Előfizetési pénz minden közlemény:
 Főpénz, Vécsey-ház földszint
 a szerkesztőségbe bérmentve küldendő.
Előfizethető helyben:
 Telegdi K. Lajos könyvkeres-
 désében a szerkesztőségnél. — Egyéb
 a postahivatalok utján.

A jövő választásokkal szemben.

„Fel a zászlót, fel magasra,
 Egész világ hadd láthassa,
 Hadd lássák és hadd olvassák,
 Raja szent szó van: szabadság!”

Ha koszorús költőnk jeltelen sírjából felébredne, s meglátná ezikkem homlokára írott művét, bizonyosan azt hinné, hogy nem e 67-es kiegyezés óta eltorzított gyarmatrendszer átkos korszakában élünk, hanem azt: hogy itt ma minden ember a szabadság apostola, — minden polgár a 48-ki dicsőségéből körülövezett lobogók mádjója, és hogy nemcsak egyesek emelkednek ki a tömegből magasra a szabadság és honszerelemmel lelkesülten hazánk államisága érdekében — a nagy léha többség felé, hanem itt minden független polgár egyforma lankadatlan kitartással küzd a dicső eszmék diadalra jutása, a hazá, a civilizáció és az emberiség érdekében. Bizony, ha felkelhetne, és a jelen állapotoknak tudomására jönné, rögtön elátkozná azokat a „dicsőséges nagy urakat”, kik a jelen nyomorult helyzetet a nemzetre rá erőszakolták, s átkos politikájuk fertőjében uszva nézik a nemzet kínos vonaglását, — nem tudva most már magok sem: hová vezet az út, melyen akarva, nem akarva az anyagi tönkretűnés örvényébe vezetik a nemzetet?

Mert hiába, rossz fának, rossz a gyümölcse még mindig! s akármiképp erkölcsök is a félhivatalos és hivatalos — s különösen a szubvencionált — tollak ellátni a nemzetet a jelenlegi kormánypolitika életreléléséért, a következmények keservesen beigazolták az ellenkezőt; be annyira, hogy még Ghyecz urnak is csak úgy facosarodik a szive bele, még pedig olyképp, hogy közelebb is tizenhárom millió terhet akart adóemelés cizim az eddigiek fölő tornyosítani!

Ezek fölött aztán, ha nem tudunk anyagi nyelven diskurálni, nem csuda! és a meggyőződés emberei lévén: ha habozás nélkül írjuk le, a tollunkba nyomuló gondolatokat, épséggel hazafüli kötelezettség teljesítünk; igen biz azt: mert nincs kedvünk a közönséget mystifikálni és nevén szerzünk nevezzük a gyermekeket, kinek édes szülői Osztrákómania és — Deák Ferenc! dicsőség legyen érette az egész közönséges komániának!

Volna azonban egy szavunk a nagyon tisztelt közönséges urakhoz, — ha ugyan a vízbe való lyukfürdőhöz kedvet éreznénk, — de be kell vallanunk, — hogy a függetlenebb elemek kivételével, a nagyobb részszel nincs semmi kedvünk szóba állani. Megsugjuk mindamellett, hogy ne hajtsák tul azt a merev osztrák politikát, és ha szeretnék még — a tapasztalatok után, — hogy Magyarországhól állam legyen, engedjenek helyet a tényezők sorában szabadabb elemeknek.

Következni fognak nem sokára az

uj képviselőválasztások, nagy horderejű kérdés: vajon szabadabb, vagy a mostani, — pláne — mitől isten őriz! — centralistikusabb elemekből fog-e megalakulni Magyarország parlamentében — többség?

Két út áll előttünk, — ha még akárhány pártot akarnak is a zavarosban halászni szeretők alakítani, — első: a függetlenségi párt zászlója megragadásához vezető, másik: a jelenlegi szennvedő állapot tovább fenntartása, vagyis megőrkítése, egyik vagy másiknak érvényesülni kell, de ha a függetlenségi párt zászlóját diadalra vezeti e nemzet, a szabadság nemtője szállja meg! míg ha enged az eddigi kormánypolitika lidércnyomásának: elmeteti a nemzeti függetlenségnek — el még a reményét is mindörökre; s a XIX. század második felének történelme még annyira sem fog bennünket méltatni, hogy rólunk, mint nemzetről emlékezzék, azt hagyván az utókorra, hogy csak voltunk, de ma már, mint nemzet nem léteztünk.

A fentebb jelzett két uton kívül minden egyéb csak fikció, a nemzet közérzelmének tére vezetése, és megölő betűje Magyarország állami létezésének, csakugy, mint a jelenlegi többség uralma.

Tehát még egyszer: hordozzátok körül e hazában a szabadság és államiság zászlóját — mint hajdan őseink a véres kardot. Mert megsemmisítő veszély fenyegeti e hon önállóságát, mit pedig alkotmányos uton is vissza lehetne még szerezni, de csak a függetlenségi párt hitelveinek lobogója alatt!

Ér-Köbölkut, jan. hó.

sutak igazgatói ellen emelt vád, legalább 6 rá, — nem áll.

— A főrendi ház tegnapi gyűlésén a földadó szabályozásáról szóló javaslat függőben maradt §-ai tárgyalattak. Az 52. §-nál az eredeti szöveg, a többinél a képviselőház szövege fogadtatott el.

Vidék.

— A „Debrecezen” levelezése. —
 ÉR-Endréd, jan. 25.

Az ér-endrédi olvasókör két évi fenállásának emlékére és könyvtára javára folyó hó 23-án táncmulatságot rendezett, mely anyagi tekintetben jól sikerült, mert mintegy 50 fttal gyarapodott az egytel pénztára. Más részben is szép volt azonban a siker, a menyhijben az endrédi szépek kevés kivétellel mindnyájan emelték a mulatság díszét s a hölgykoszoru líly számos tagját látva, kőből kellett volna lenni a férfiak, ki legalább egy csárdást ne öhajított volna eltáncolni. — Voltak szép asztalok, kiket azonban azért nem nevezek meg, ne hogy a férfiek elhagyják megokat; voltak szép leányok, kiknek birásáért, mint-hogy még — azt hi-zem — versenyezni lehet, meg szabad elmenten a szép szőket, Gyulai Erzsikét, a barna Szerdahelyi Iónát, s a kedves Russka Birit, s végre az őz terméti Nagy Nellit, említhetnek még többet is, azonban hiszem, hogy e néhány név is elég, hogy a vidéki ifjai máskor nagyobb számmal legyenek az endrédi bálokon képviselve, habár még rosszabb ut lenne is a mostaninál.

A bál jól sikerültének érdeme ns. Lati-novics és Mezei urakat illeti, köszönetet szavazva Solymosi Bálint országgyűlési képviselő urnak is, ki uri lakát bálhelyiségül egészen átengedte. Megemlítem még a vendéglistát, ki drágábban adott mindent, mint akár a legdrágább debreczeni fogadós.

Fény után árny; városunkban most egy, néptantóbból (ottományi) degradált adóvégre-hajót garázdálkodik, megpedig oly kiméletlenül, hogy nevével méltó megőrkölnem; neve Tóth Mihály hajbűszörményi magyar fiu, még Ghyecz megkeresztetheti.

Megkezdődött megyszerte és így nálunk is a választók összeírása, bizony, sokan kimaradnak az adóhátralek miatt. Figyie meg, a szerkesztő ur, hogy vidékünkön oly kevés érdekltség mutatkozik a jövődó választások iránt, hogy azt hiszem, miképp a választók felényi számmal sem lesznek, mint a muit választáson.

Vándor.

H-S z o b o s z l ó, jan. 25.

Kaszinónk e hó 24-én jótékony célú bált rendezett, mely csinosan sikerült. A kaszinó most virágzásnak örvend, van 150 tagja, a helyiségen egy olvasó, egy játék és egy biliárdszoba van.

A felolvasások fonalá, a mint halljuk, ismét felvették. Soltész László és Szivos Géza, példái valóban követésre méltók.

A hajdukereleti alsószabolcsi takarékpénztár, mely 25,000 ft. alapítókével rendelkezik, már megkezdé működését.

Virágzást kívánunk ez intézetnek! r. l.

H-B ö s z ö r m é n y, jan. 25.

Folyó hó 24-én, a h.-bűszörményi 48-as kör, saját könyvtára javára táncvigalmat rendezett.

Lehetetlen először is meg nem emlékeznünk a rendezőség izléssel párosult ügyességéről, melynek élen a fardatban tánczos ifju Uzonyi Péter ur állva, mindenkinet teljes megalégedését érdemelte ki.

A nagynéne.

— Charles Reybaud beszéde —
 Fordította Rác Mihály.
 (Folytatás.)

Julia nekem soha egy szót nem mondott semmiről, pedig tudhatja, hogy én őt mily győndégen, mily végtelenül szeretem, hogy én, ha titkát előttem fölfedi, soha, de soha el nem árulom senkinek; de miért iparkodtam volna én bizalmát kiereszkölni? miért tűztem volna egy fiatal sziv ugis tulzó képzelődését az ok-talan szerelem magyarázgatója által? Igen, ok-talan szerelem, kedves Juliám, mert engedjen meg, másképen nem is nevezhetek egy olyan szerelmet, melytől ön nem várhat, melytől ön nem remélhet semmit, épen semmit. Ah! kiscsikém, tehát itt szerelemről van szó? szakítá felbe a beszédet Premarchais asszony.

Ugy tetszett, mintha a föld megindult volna lábaim alatt, Izabella nagynéne fölfedezése tökéletesen összezavart s mint a halálra sebezett elkezdemte rebegni!

En nem tudom, én nem értem, ha a szerel-mes vagyok-e, de azt tudom, hogy Champarnie urnak soha, de soha nevével lenni nem fogok. Miért? Azt nem mondhatom meg, azt a titkot hagyják meg nekem.

Midőn újra elkezdtem zokogni, mint a kétségbeesett, az öreg asszony iparkodott mindenképen megnyugtanni.

Hogyan! tehát önnek szive többé nem szabad? Oh! milyen kár! De hát gondolja, hogy viszont szeretik? reményli, hogy azé lehet va-

A gyönyörű virágfüzerekkel pazarul fel-ékített terem, valóban paradicsomná lett át-varázsolva, melyben sok ábrándos keblű ifju pillanatokkal nyugodtak, egy-egy villiként lejtő kedves teremtés kecseljes alakján.

Meg is látszott a tüzvérű fiatalaságon a női szép szemek hatása, melytől felvillanyozódott a különben is jó kedv, a legmagasabb foku tombolásban tört ki.

Reggelig tartott az örök emlékü mulatság, midőn elhunyt az éj csillagai, akkor lettünk megfosztva mi is, nyugodni távozó táncosnőnk elbűvölő szemesillagaik szemléletétől, mikor aztán lehiggadt tomboló kedvünk is, s hosszú sohajtások között távoztunk, hogy álmunkban szőjjük tovább ábrándjainkat, földi boldogságunk eszméjépelel.

A nők közül szükségleten egyeseket említenünk, hiszen ott voltak városunk hölgykoszorujának legszebb virágai.

Z á m b ó.

— Vidéki hírek. Sámsonban hajtóvá-dászat tartott, eredmény: egy nagy róka. Zsákan ezuntel beti vásárok tartanak szerdán. B.-Ujfaluban iparegyület terveznek. Fiala vas-uti ör Iglo mellett a sinekre feküdt, s szétzu-zott. Bácsmegey Szonta községében a bíró meggyilkolták. Aradon Tannerné vendégzere-pelni fog. Nagyváradon sok a csavargó. N.-Szalontán e hó 23-án műkedvelői előadás tar-tott, színe került „A vén bakkancos és fia a huszár”, a férfi szereplők közül Bedrich La-jost (a huszár) és Balogh Ambrust (csapár), emelik ki. Gyermeklapot szándékoznak Ko-lozsvárt többen megindítani; az ügy élen Imre Sándor egyetemi tanár áll.

Helyzetünk fekete rámába foglalt tükrö.

— Rőpiratismertetés. —
 Tempora mutantur et nos mutamur in illis — mondja a latin példabeszéd.

Besze János bátyánk, kiről már oly régen nem szól a krónika, kinek előszeretettel rajzolt arcképet oly sokszor bemutatták élc-lapjaink a nagy közönségnek, közelebb a fentebbi cím alatt egy rőpiratot bocsátott világgá.

Epen Pál-fordulás napján került kezembe a rőpirat. Kíváncsi lettem, vajon minő huvoakt penget abban Besze generális?

A rőpirat 32 lapra terjed. Ára felette ol-csó, 4 krajczár.

Jellemzőül fölemlitem, hogy nyelvezete — kulmináris.

Egyebekre nézve beszéljen a rőpirat, melyet kivonatlag ismertetni akarok.

Beköszöntőjéből íme egy kis szemelvény. . . . „magyarosan bebizonyítom minden-kinél ki ezen fekete rámás tükörbe jól belé-nézni és látni képes, hogy ha ezen önérdék, haszonlesés, és tétlura vezetettett ugynevezett centralistikus szédélés s vesztegetés okozta helyzetből, melybe a kuldosbotot faragó képviselői éretlenség silányított bennünket, magunkat ki nem ragadjuk, akkor bőkövetke-zik a szakadatlan, mindenféle executio örök dobpergés gyász-zenéjébe a hosszas nemzeti haladklás, és a tősgyökeres magyar fajnak eny-cszete.

Igaz, hogy megmarad egynehány duszga-dz család, megmaradnak a nemzet élszégénye-désen gyarapodott egynehány feleletre nem vonható hatalmas kezelt ivadék, — igaz, kényelmesködni fognak a mostani pénzszüksé-gét fólhasználva 80, sőt 100 percentre nyo-morgatók, s azon lctáczkiókat lesők, kik elég lelketlenek az ezer forintot éro elevealkúttat 100 forinton alól is megvenni, szóval émi foga-nak a pióczák, a denevérek, a hullaevők és a véresverítken megpocsokosodottak — de ez szomorú vigasztalás.

Koldus helyzetünk képeken illeten fe-tése után felveti a kérdést Besze bátyánk: hogyan jutottunk idáig?

Felet reá következőleg:
 Tudni kell, hogy minden civilizált nem-zetnél, hol képviseltek léteznek, csak két párt van több színezettel.

Egyik a kormány pártja, másik az ellen-zéki párt. Ezen két párt szélső árnyékatai képezik a középpontot, kik belátásuk szerint, hol a kormányval, hol az ellenzékekkel szava-znak; de mi a képviselati élet kiskorúságában már a választásoknál kitűztük a békülék baj-nokának, Deák Ferencnek zászlóját, és meg-alkottuk nagy többséggel a Deákpártot, ezt cselekedvén, minthogy Deák el nem vállalta a miniszterelnökséget, elvittük a kormánytól a pártot — s lön párt nélküli miniszterumunk.

Ez által . . . feladtuk a képviselati rendszer életének egyedüli biztosítékát, a mi-niszteri felelősséget.

Hogy lehet ez? hiszen így egész alkot-mányosságunk nem egyeb volna, mint fából vas karika? hiszen miniszterumunk felelős?

Bizonyra mondom, hogy a koronázott ki-rály esküjén kívül, nincs más biztosítékunk, mert tudni kell, hogy soha a miniszterium semmi fontosabb előterjesztést nem tesz a képviselati testület elé, minekelölte azt a Deák párt clubjának vagy is conferentiájának jóváhagyás végett be nem mutatja, ez azt megrosztálja — módosítja és jóváhagyja, mi-ből következik, hogy a mi az eleve jóváhagyás után indítványozta,ik, és a már egyszer eleve helyeslett többség által törvényévé emeltek, azért a többség a minisztereket soha feleletre nem vonhatja, mert maga tettét nem kárhoz-tathatja.

Igy jöttek létre a garantizott családi vasutak, így köttettek az egymást követő nagy kölcsönök másod névű kibankáróknál, csak a szenaloktat gazdagitva országos hitelünk megingatására, később majd nem végképeni hitelvezetésünkre így épültek a milliókat emész-tett pazarfényű közepületek, sugárutak, bu-levardok stb.

Kérdi ezek után az öreg ur: kivonta az ilyesmikért valaha számádsra a kormányt? Senki. A Deák-párt vállain nyugvó kormány szabad kezére tehetett mindent. Ily fonák-csok csak párt nélküli kormányról törté-nhetnek.

A párt nélküli kormány — folytatja a ki-ábrándult Besze bácsi mindig szédéleg, és így utána szédéleg minden, de szédélegnek a pár-tok is, mert a névleges kormány rájuk latni képtelen levén, csak egyes szédélgökökkel rendelkezik.

Mi ebből a tanuság?
 Az, hogy nem név, de elvek körül kell csoportosulni a pártoknak, — a nevet viselő legyen az Licurg, Solon, vagy Deák Ferencz, emberek levén, gyengüliek, őregszenek, kényel-met igényők s mentül tekintélyesebbek, párt-jának nagy része annál inkább bizony benne, a bizalom párnáján gondatlanul pihenget, más szóval: kaszinóz, kártyázik, baza szaladgál, hiszen ott van ő, ott a pártatlan, ott az ör-kődő, ha kell, majd szólit s akkor majd sza-vazok stb.

Az öreg ur tehát csöndes magányában megért óka, miszerint belátta, hogy elvek és nem nevek köré csoportosuljunk.

Mindenesetre nagy haladás.

Áttérve hitelfüggyünkre, az öreg Besze ugy találja, hogy széngeszegűnknek legnagyobb oka az osztrák nációbanak, mely előtt kormá-nyunk összekötött kezekkel bánul, mely ellen nem mer semmit tenni.

A nationál-bankot vaskos pennával így jellemzi:
 Az a nationál-bank nagyon lépmézes s közös elszegényedűsűnkön oly ne nyuj hozám féle hatalmas darázs-fészekké vált, hogy ha fulánkjait érezteti, halomra dőnek a vál-lalatok, pang az ipar, uralg az uszora, ha ha-ragában menydörög, beüt a krach; ennek az emberiség veritékén óriásodott hatalomnak mé-

A „DEBRECZEN” tárczája.

Elhagyott vidéken . . .

— A főiskolai önképezdésnél elsőrendű jutalmat nyert leíró költemény. —

Elhagyott vidéken vitt keresztül utam,
 — E kép vet lelkeim örök sötét árnyat —
 Nem repült itt égnek dalt zengve pacsirta;
 Sárgult, hulló lombok lepték a faigat;
 Sárgult falevelek, — némelyike látszott
 Hogy újra virálni, émi mikéut vágyott.

Távol délkeletről csendes suhogással
 Szárnyalt felettem el vándor darvak serge;
 Mohó honvágy folytán, biztos szárnyaikkal
 Mint ladik a habot, a levegőt szelve;
 Nem szállott le egy is, nem lelt enyhe fészket,
 Inkább tovább menni — bár fáradvá, kész lett!

Sárgult bozotok közt, hol pinyt párosával
 Vert hajdan tanyát fel, sovány kútigém látszik,
 Rajta a leszálló nap halvány sugára,
 A növekvő árnyal csintalanul játszik;
 Bedől kut dongáját az iszalag, komló
 Befolyta futotta, gödre már beomló.

Távolabb kis házon féltreált a kémény
 — Az összeomlástól a jó isten óvja —
 Nem repked belőle most már füstí fecske,
 Nem kelepel rajta veres lábú golya;
 Kis nádas fedelét a szél megczibálta,
 Csoda, nagyon csoda, hogy kibirta, állta. —

Ház véginél kis kert, benne méhes, óh de Munkás méh nem szállong, nem nyílnak virágok, Pedig a mint látszik, gondos kéz csinálta, Kacsaringós cifra, mesterséges ágyok. Áldott kis puha kéz, . . . kis leány kacsoja. . . Hová lett ő?! . . . isten, megmondhatója . . .

Emitt a csonka tölgy, viharezett ágán Boldog szerelemben párjával a gerle, Színtén hallom a táj alkonyba merültén Édes boldogsággal mint csevege, perle; Hajh! de most nem hangzik itt szép madárénekek Fák, virágok, gyászról, rómlásról beszélnek . . .

Ah! távol hallatszík csemetgyü-, kolomphang. S pásztorhú lágyan síró furulyája . . . Kedvencz dalm zengi epedőben, mélián Zengi: „temetőben szomorkodik faja.” Pásztorhú szikrája pattog fel az égnekek, Kis falvak az alkony pirjától ugy égnek! . . .

Betértem végre az elhagyott kis házba Enyhült lelkeim, . . . látva a sok régi tárgyat, E szegletben ringott bölcsőm, emitt később Vetett áldott anyám nekem mindig ágyat . . . Felszirta kandalló harnas úszkét újra, Édes szenderével jött szemembe álom, Oh! mert e kis hájlek születésem helye: „Itt születtem volt én, itt ezen a tájon!” . . .

Kösa Ede.

laha, ki írnat titkos vonalmat érez? . . . Győzse le szélesyleit kedves Julia s aztán nyilatkoz-zék: akar-e Champagne urnak nevével lenni, vagy akar-e . . .

Élénken ráztam fejemet.
 Mit! hisz ön még azt sem tudja, voltra-képen mit akar, valakora a jó asszony szeliden; mégis, lássuk csak, mivel tudja indokolni a visszautasítást?

Izabella nagynéne végtelen szánalmat ki-fejező arcczal bámult reám; egyszerre az ajtó felé közeledve így szólt:
 Kedves néne, ha terhére nem lesz, be-széje el neki az én történetemet.

Alig mondá ki e szavakat, szemeimben könnyeket láttam ragogni, s azzal magunkra hagyott. Hallottam aztán, hogy midőn szobá-jába ért, annak ajtaját magára zárta. Vajjon mi lehetett? — gondoltam magamban.

Jöjjön, kedves gyermekem, üljön le ide mellém, majd én beszélek önnek valamit, a mi családunk nagyobb tagjai előtt nem titok. Fi-gyellezzen édesem, ez egy különös, majd nem hihetetlen történet. Ha mástól hallom elbeszélni az eseménykét, talán magam se leszek haj-lándó annak hitelt adni; de — tanuja valék.

Egy pillanattal elgondolkozott; arca egészen komoly kifejezést nyert. — Szegény Izabella! sohajta föl: azután a következő történetet beszélt el.

Midőn nagynéne, Izabella, olyan idejű volt mint ön most, kedves Julia, ő is igen csinos, igen szép, igen szeretetreméltó leánya volt.

Atyját igen korán veszté el, anyjával,

(Folyt. köv.)

